

En shamanistisk udviklingshistorie

Ny roman giver et sjældent indfølt portræt af nomadelivet på de mongolske stepper.

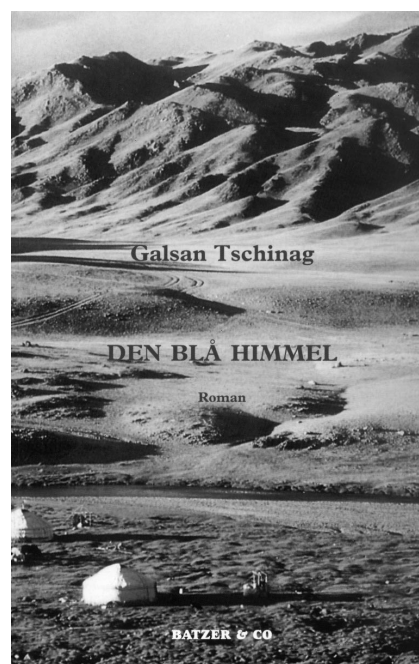
Galdan Tschinag tilhører Mongoliets tuvinske mindretal, og han har bedrevet en smuk og stilsikker roman, som til dels bygger på egne barneerindringer fra de vestmongolske stepper. Historien udfoldes igennem en ung nomadepurks på een gang naive og skarpsindige blik, og dens perspektiv når af samme grund kun sjældent udenfor det lukkede og ofte udpræget monotone *ger* univers. Netop heri ligger romanens største styrke. Galdan Tschinag detaljerede, ja til tider nærmest omstændelige hverdagssekvenser er udført med en sådan sikkerhed, at nomadelivets daglige trummerum ophøjes til et næsten meditativt plan. Sjældent har en dansk udgivelse om Mongoliet harmoneret bedre med vort medlemsblads navn. Man føler vitterlig at man er til stede i en Ger.

Som det fremgår af Steen Klitgård Povlsens efterord (som desværre er præget af en del faktuelle fejl, f.eks. påstanden om at det mongolske sprog er forbundet med det kinesiske), så udgør romanen det første bind i den shamanistiske udviklingshistorie, som udgør grundpillen i Galdan Tschinags forfatter-skab. For det er absolut ikke nogen sentimental solstrålehistorie, vi præsenteres for. Den Blå Himmel udspiller sig over et tidsrum præget af betydelige omvæltninger på såvel de indre som de ydre linier. En ulmende konflikt mellem vor unge fortællers fader og dovne onkler springer ud i lys lue efterhånden

som nye socialistiske normer vinder indpas. Pludselig er det ikke nok at være en hårdtarbejdende »kulak«, der gør sit ypperste for at holde slægtens stolte hyrdetradition i hævd. Det kan sågar være decideret farligt, hvad de spydige stikpiller fra lejrens mere »emanciperede« familiemedlemmer bringer dagligt varsel om.

Dog er romanen ikke bygget omkring nogen entydig konflikt mellem det traditionelle og det moderne: den selvbestaltede proletaronkel fra nabo *geren* er for eksempel gift med en praktiserende shaman! Imidlertid er det ikke i beskrivelsen heraf at bogens uomtvistelige shamanistiske islæt består. Rendyrket shamanistisk i både form og indhold er derimod den afsluttende lidelsesfortælling om hyrdehunden Arsylangs pinefulde død. Få, der læser denne gruopvækkende stiløvelse i shamanistisk besværgelsesæstetik, vil gå fra bogen med deres opfattelse af den oprindelige mongolske religion intakt.

Den Blå Himmel har vakt betydelig opsigt i Tyskland (hvor alle Tschinags værker er blevet udgivet), ikke mindst på grund af dens nærmest etnografiske brug af uoversatte indfødte termer. Man skal lige vænne sig til at frekventere ordlisten bagi, men så lærer man også virkelig at påskønne, at en hvedebolle hedder *höötbeng*, og en sommerkappe *lawschak*, på tuvinsk. I det hele taget er romanen en sproglig fornøjelse, og man kan kun være

imponeret over Galdan Tschinags beherskelse af det tyske sprog (hvorfra bogen er blevet udmærket oversat til dansk af Karsten Sand Iversen).

Har man blot den mindste smule interesse for Mongoliet er denne roman simpelthen et *must*. ■

Morten Axel Pedersen

Galdan Tschinag: *Den blå himmel*. Oversat fra tysk af Karsten Sand Iversen. Efterord ved Steen Klitgård Povlsen. Roskilde 2003, Batzer & Co, www.batzer.dk
